

Cemaatle Namazda Kâmet Yapılırken Ne Zaman Ayağa Kalkılır?

22 Nisan 2025

Cemaatle kılınan namazda, cemaatin namaz için ayağa ne zaman kalkacağı hususu, namazın özüyle değil, adap ve müstehaplarıyla ilgilidir. İmam-ı A 'zam'a göre cemaatle namaz kılmak üzere "Kad kâmeti's-salât" yani "namaz başladı" denildiği anda imamın namaza başlaması, namazın âdâbındandır. İmam, bu hareketi ile müezzinin sözünü doğrulamış olur. Bu ictihada göre imamın ve cemaatin bu cümlelerin söylenmesinden önce saf düzenini almaları gerekecektir. (el-Fetâva'l-Hindiyye, 1/57) Fakat namaza kâmet bittikten sonra başlanılmasında da bir sakınca yoktur.

Hatta İmam Ebû Yûsuf ve diğer pek çok müctehide göre uygun olan budur. (Aliyyü'l-Kârî, Fethu bâbî'l-'inâye, 1/230; İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, 1/479) Hanefî mezhebindeki başka bir görüşe göre ise müezzin "haydi kurtuluşa" anlamına gelen "hayye ale'l-felâh" cümlesini söylediğinde imam ve cemaat ayağa kalkar, (İbn Nüceym, el-Bahr, 1/321) imam namaza başlar, cemaat da ona uyar. Şâfiî mezhebine göre ise kâmet bittikten sonra namaz için ayağa kalkmak müstehaptır. (Nevevî, el-Mecmû', 3/252-253) İmam ayağa kalkmadan yahut henüz gelmeden cemaat namaz için ayağa kalkmamalıdır.

Kâmet yapılırken ne zaman kalkılacağı konusu, ibadetin özüyle değil âdâbıyla ilgili olduğundan, caminin büyüklüğüne, saf düzenini almaya ve namaza imamla birlikte başlamaya göre düşünülmelidir. Normal büyüklükteki cami veya mescidlerde imamın mihraba doğru yürüdüğü görülünce kalkılması daha uygundur. Zira Resûl-i Ekrem (s.a.s.), "Namaz için kâmet getirildiğinde beni görmeden ayağa kalkmayın." (Buhârî, Ezân, 22 [637]; Müslim, Mesâcid, 156 [604]) buyurmuştur. Buna göre kişi, imamdaki çok geri kalmayacak ölçüde ve imam ile birlikte namaza başlayacak şekilde hazır olabileceği kadar bir süre önce yerinden kalkmalıdır. (bk. Zühaylî, el-Fıkhü'l-İslamî, 1/719)

Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı, Din İşleri Yüksek Kurulu Fetvaları (12. Baskı, 2025), s. 212